

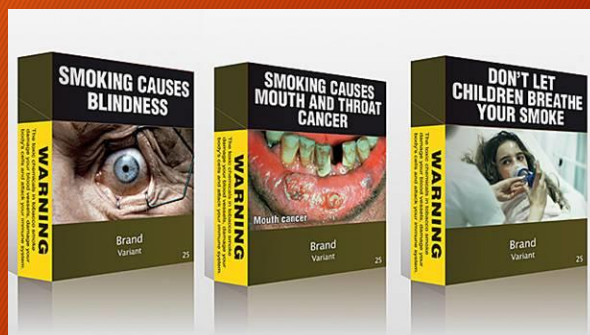
Gegužės 31-oji - Pasaulinė diena be tabako!

Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) rūkymo keliamą pavojų asmens ir visuomenės sveikatai lygina su epidemijų keliamais pavojais. Populiariai kalbant, nėra nė vienos žmogaus organizmo sistemos, kuriai nekenktų rūkymas, kaip nėra ir nekenksmingų cigarečių.

Pagrindinis šios dienos tikslas yra apsaugoti dabartinę ir būsimas kartas nuo tabako vartojimo sukeltų sveikatos, socialinių, aplinkos ir ekonominių problemų bei priverstinio kvėpavimo tabako dūmais užterštu oru (pasyvaus rūkymo).

PSO kasmet pasirenką kitokią Pasaulinės dienos be tabako temą, kad būtų skleidžiama vieninga žinia visame pasaulyje.

2016 metais Pasaulinės dienos be tabako tema –
standartizuoti tabako gaminių pakeliai

Standartizuotų tabako gaminių pakelių reikšmė

Dabartiniu metu pastebima, kad tabako gaminių prekiaujančios kompanijos kuria vis patrauklesnes pakuotes.

Vienos tabako gaminių kompanijos vadovų teigė: „Galutinė mūsų komunikacijos su rūkančiais priemonė yra pats pakelis. Nesant kitų rinkodaros priemonių, mūsų pakuotės [...] yra vienintelis mūsų firmos ženklo esmės skelbimo būdas“.

Mokslinių tyrimų duomenimis, tabako gaminių pakuočių dizainas daro didelę įtaką jauniems žmonėms. Patraukli pakuotė gali būti viena iš priežasčių, kodėl jaunuoliai pirmą kartą pasiryžta parūkyti. Tačiau pakuotė jaunas žmones gali ir atgrasyti, todėl standartizuoti tabako gaminių pakeliai yra svarbi paklausos mažinimo priemonė, kuria siekiama:

- sumažinti tabako gaminių patrauklumą, ypač vaikams ir jauniems žmonėms;
- įspėti apie rūkymo pavojų sveikatai;
- drausti tabako pakuotes naudoti rūkymo reklamai ir skatinimui rūkyti;
- riboti klaidinantį pakavimą ir ženklumą.

Užsienio šalių patirtis

Brazilijoje, Kanadoje, Singapūre ir Tailande atlikti tyrimai apie vaizdinių įspėjimų ant tabako gaminių pakuočių poveikį atskleidė, kad vaizdiniai įspėjimai gerokai padidina žmonių informuotumą apie tabako vartojimo žalą.

Kanadoje vykdytas tyrimas parodė, kad vaizdiniai įspėjimai daro ypač didelę įtaką jaunimui: daugiau kaip 90 % jaunimo sutinka, kad vaizdiniai įspėjimai suteikė jiems svarbios informacijos apie tabako vartojimo neigiamą poveikį sveikatai ir kartu mažina rūkymo patrauklumą.

2012 m. atlikto Suaugusiųjų Lietuvos gyventojų požiūrio į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą tyrimo duomenimis, 22 proc. rūkančiųjų pripažino, jog jiems tabako gaminių įsigijimui ir vartojimui įtaką daro tabako gaminių pakuočių formų išskirtinumas, pardavimo būdas, jų išdėstymas lentynoje ar šalia jos.

Daugelis šalių visame pasaulyje imasi veiksmų dėl naujų tabako gaminių pakuočių ir jų ženklavimo planų.

- Australijoje nuo 2012 m. liepos 1 d. visi tabako gaminiai yra parduodami standartinėse pakuotėse, o vaizdiniai įspėjimai apie pavojų sveikatai užima 82,5 % pakuotės paviršiaus: 75 % priekinės ir 90 % užpakalinės pakuotės.
- Urugvajus nustatė, kad vaizdiniai įspėjimai turi užimti 80 % pakuotės priekinės ir užpakalinės pusės. Brazilija, Meksika, Paragvajus ir Venesuela taip pat taiko vaizdinius įspėjimus.
- Kalbant apie Azijos šalis, Singapūras buvo viena iš pirmųjų šalių pasaulyje, kuri 2004 m. pradėjo taikyti vaizdinius įspėjimus apie pavojų sveikatai ant cigarečių pakelių. Jos pavyzdžiu pasekė Tailandas (2005 m.), Brunėjus (2008 m.) ir Malaizija (2009 m.).

Nauja tabako gaminių ženklavimo tvarka Lietuvoje

Lietuva aktyviai stojo į kovą su rūkymu. Nuo šių metų gegužės 20 dienos įsigaliojo Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo pakeitimai, priimti vadovaujantis Tabako gaminių direktyvos (2014/40/ES) nuostatomis, kurios numato griežtesnius reikalavimus tabako gaminių pakelių ar jų išorinių pakuočių ženklavimui.

Įgyvendinant minėto įstatymo nuostatas nuo 2016 metų gegužės 20 dienos ant kiekvieno vienetinio rūkomojo tabako gaminių (cigarečių, cigaretėms sukto tabako, kaljanų tabako) pakelio ir ant bet kokios jų išorinės pakuotės turės būti:

- **bendro pobūdžio įspėjimas:**

„Rūkymas žudo – mesk rūkyti tuojau pat“

- **informacinis pranešimas:**

Tabako dūmuose yra daugiau kaip 70 medžiagų, kurios, kaip žinoma, sukelia vėžį.“

- **„kombinuoti įspėjimai** apie galimą žalą sveikatai, kurie bus sudaryti iš tekstinių įspėjimų ir atitinkamos spalvotos nuotraukos

Tabako gaminius, neatitinkančius šios direktyvos reikalavimų, bus galima tiekti į rinką iki **2016 m. rugsėjo 20 d.**, tad Lietuvoje jau po keturių mėnesių - šį rudenį tabako gaminiai bus pardavinėjami naujus reikalavimus atitinkančiuose pakeliuose.

Standartizuotas tabako gaminių pakelis

Tekstinis
įspėjimas

Kombinuotas
įspėjimas

Informacinis
pranešimas

Bendro pobūdžio
įspėjimas

Vienodi matmenys
Vienodas šriftas
Vienodos spalvos

www.nerukysiu.lt

NE
rūkysiu

Pagal naujuosius reikalavimus, ant kiekvieno vienetinio tabako gaminių pakelio ir ant bet kokios išorinės pakuotės pateikiami kombinuoti įspėjimai apie galimą žalą sveikatai turės apimti ir informaciją dėl metimo rūkyti, įskaitant telefono numerius, e. pašto adresus arba interneto svetaines, kuriose vartotojams pateikiama informacija apie esamas paramos programas asmenims, kurie nori mesti rūkyti.

Nuo 2016 m. gegužės 20 d. Lietuvoje pradėjo veikti naujai sukurta svetainė www.nerukysiu.lt!

Šios svetainės nuoroda jau nuo rudens bus pateikiama ant kiekvieno vienetinio rūkomojo tabako gaminių pakelio.

Svetainėje www.nerukysiu.lt galima rasti:

- informaciją, kodėl verta mesti rūkyti bei kokie yra galimi pagalbos metantiems rūkyti būdai;
- pagalbos Lietuvoje žemėlapi;
- informaciją apie įvairias Lietuvoje vykdomas metimo rūkyti programas.

